

Oponentský posudek

Téma diplomové práce je zvoleno výborně. Bouře zaujímá mezi Fibichovými operami zvláštní postavení v mnoha aspektech, hudebních i nehudebních, je to dílo ne často hrané a málo známé, literatura o Fibichovi je sice vyzdvihuje, ale přesto není k dispozici jasné a plně srozumitelné pojednání o něm. Samostatnou monografii si rozhodně zaslouží. Je-li navíc autorem této práce dirigent, který sám tuto operu nastudoval a má tedy mnohem detailnější představu o její struktuře než jen pouhý posluchač, jsou vytvořeny ty nejlepší předpoklady k úspěšnosti výsledku.

Autor práci rozdělil do pěti kapitol rozdělených na podkapitoly, zarámoval ji úvodem a závěrem a připojil bohatý seznam literatury, soupis pramenů, elektronických zdrojů, diskografie a sedm stran obrazových příloh.

Poznámky ke koncepci práce:

1. kapitola je věnována stručnému přehledu Fibichovy operní tvorby. Je dostatečně informativní, překvapuje ovšem, že autor ani zde, ani nikde jinde neuvádí základní Fibichova životopisná data narození a úmrtí. Vhodné by také bylo podrobnější vylíčení života Zdeňka Fibicha v mládí s patřičnými daty, např. pojmy Libáň a Vilnius tak nejsou objasněny, k raným pracím patří i fragment opery Litocha a opereta Gutta von Guttenfels.
2. kapitola je dle slov autora (str. 6) hlavním těžištěm práce. Zabývá se okolnostmi vzniku opery a dramaturgickým ztvárněním libreta ve srovnání se Shakespearovou předlohou. Obsahuje všechna podstatná fakta, k ještě srozumitelnějšímu vylíčení procesu geneze opery by napomohla chronologie jednotlivých důležitých událostí.
Autor se správně zmiňuje o přidaném Mirandině snu a šachové partii, ale nechává bez povšimnutí, že zkrácením Shakespearovy 1. scény ve II. dějství došlo také k vypuštění jedné významné zápletky. Rovněž o scéně duchů ve IV. jednání Shakespeara se nedovídáme nic. Zajímavé by bylo alespoň stručné zdůvodnění úprav Shakespearovy hry.
Pasáž o osobnosti Anežky Schulzové a jejím vztahu k Fibichovi by měla být rozvitější, také u Schulzové a u Vrchlického nejsou uvedeny letopočty narození a skonu.
3. kapitola obsažně popisuje historii provádění opery Bouře v českých zemích a na Slovensku.
4. kapitola pojednává o jednotlivých postavách opery jak z hlediska dramatického, tak i hudebního. Obsahuje také přehled příznačných motivů v konkrétních notových příkladech, jejich názornost je jasná. Pasáž o sborových výstupech by si zasloužila podstatné rozšíření zejména s poukazem na to, jakým způsobem lze předepsanou hudební fakturu o několika sborech prakticky řešit.
5. kapitola předkládá hudebně dramatické analýzy tří scén opery přesvědčivým způsobem.

/pokračování/

/M. Šedivý: Fibichova opera Bouře, pokračování/

Poznámky k jednotlivým údajům:

1. Bouře je poslední hrou, kterou napsal Shakespeare samostatně. Není poslední romancí, tou je hra Dva vznešení příbuzní (str. 8, 32). Romancí je tedy pět, z nichž ovšem ani Perikles není považován za Shakespearovu plně originální hru.
2. V Miláně vládl vévoda (str. 13, 32, 34).
3. Věta, že Jaroslav Vrchlický „jako překladatel dokonale Shakespearovo dramatické dílo znal“, budí dojem, že Vrchlický už před Bouří Shakespearovy hry překládal (str. 15). Ve skutečnosti byla práce na tomto libretu jeho prvním pracovním setkáním se Shakespearovým dramatickým dílem, po němž následovalo ještě operní libreto ke Kupci benátskému pod názvem Jessika.
4. Tvrzení, že Anežka Schulzová „údajně ovládala několik evropských jazyků“, nevystihuje přesně skutečnost (str. 21). A. Schulzová byla uznávanou profesionální překladatelkou.
5. Do seznamu změn, jež se týkají postav, náleží ještě vyškrtnutí dvořana Francisca a transformace Iris, Ceres a Juno do rolí bezejmenných duchů. Z šaška Trinkula a opilce sklepmistra Stefana se stali dva dobrodruzi.
6. V nadpise 3. kapitoly by bylo vhodnější uvést místo „v Čechách“ pojem české země (str. 24).
7. Otakar Ostrčil zemřel v r. 1935, takže nemohl udržet Bouří na repertoáru Národního divadla až do r. 1944 (str. 27). Jeho nástupcem byl Václav Talich.
8. K otázce lokalizace příběhu (str. 39) by bylo třeba dodat, že na úvodní stránce klavírního výtahu vydaného nakladatelstvím Urbánek je pod seznamem osob ještě označen jako místo děje začarovaný ostrov v Středomoří, doba pohádková.
9. Seznam orchestrálních nástrojů vnucuje otázku, kolik hráčů na dřevěné nástroje Bouře opravdu potřebuje (str. 39).
10. Drobné překlepy nepoškozují dobrou úroveň této diplomové práce. Mírně rušivé jsou jen nepřesnosti v psaní vlastních jmen a cizích slov, např. J. Krombholc (str. 12), bratři Grégrovi (str. 21), V. Untermüllerová (str. 29), opéra lyrique (str. 21).

Diplomová práce Marka Šedivého je plastickým teoretickým pohledem na operu Bouře, jež zaujímá ve Fibichově tvorbě významné místo. Je to práce samostatná na podkladě uvedené literatury a s použitím citátů z ní. Je napsána poutavě a obsahuje všechna fakta potřebná k tomu, aby si čtenář udělal nezkreslenou představu o tomto hudebně dramatickém díle a byl podnícen ke studiu dalších detailů, zejména však k poslechu Fibichovy hudby.

Navrhuji hodnocení B.

V Praze 21. května 2017

Mgr. Ivan Pařík
oponent